

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Gezici ve geçici kadın tarım işçilerinin sorunlarını ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve içtüzüğün 104 ve 105. maddeleri gereğince "Meclis Araştırması" açılmasını saygılarımla arz ederim.

Pervin BULDAN

Iğdır Milletvekili

BDP Grup Başkanvekili

GEREKÇE:

Türkiye’de topraksız çiftçilerin yanı sıra, tarım işletmelerinin çeşitli nedenlerle küçülmesi ve parçalanması birçok işletmeyi kendine yeterli olmaktan uzaklaştırmıştır. Kendi tarım işletmelerinden yeterli geliri elde edemeyen az topraklı veya topraksız aileler ile köyleri boşaltılan ve kendi tarım arazilerinden uzak kalan köylüler, geçimlerini sağlayabilmek amacıyla daha iş olanağı bulunan yörelere gezici (mevsimlik) ve/veya geçici (günübirlik) giderek iş aramaktadır. Türkiye’de çok sayıda gezici ve geçici (günübirlik) tarım işçisinin bulunması, bunların gerek köylerinde gerekse çalışmaya gittikleri yörelerde çok çeşitli sosyal, ekonomik ve çalışma sorunlarının olması, bu işçilerin sorunlarına eğilmeyi gerekli kılmaktadır. Gezici tarım işçiliği içinde kadın grubu hem yaşam koşulları hem de aile içi rolleri açısından ayrı bir önem taşımaktadır. Aile olarak çalışma durumundaki, gezici kadın tarım işçilerinin, gittikleri yerlerdeki iş yükünün büyük bölümünü, üstlenmektedir. Kadın işçiler, yorucu tarım işçiliğinin ardından, ev ve aile yaşamına ilişkin olarak, çadır koşullarında, yemek hazırlama, temizlik, çocuk bakımı, su temini gibi görevleri de yerine getirmektedir. Gezici ve geçici statüdeki kadın işçilerinin tarımsal üretimdeki rolleri emekleri ile sınırlıdır. Tüm gelirleri emek karşılığında elde edildiğinden, emeğin kullanılacağı yer de toprak sahibince belirlenir ve yapılacak tüm işlerde toprak sahibince öne sürülen kurallar uygulanır. Gezici kadın tarım işçilerinin, çalışma süreleri bölgeden bölgeye değişiklik göstermekte ve daha çok gelenek ve göreneklere göre düzenlenmektedir. Genellikle, bu süre gün doğumundan gün batımına kadar sürmektedir. Çalışma sürelerine ve koşullarına rağmen aldıkları ücret, diğer kesimlere göre düşüktür. Düşük ücrete bağlı olarak, ücreti biriktirme isteği ve düşük beslenme zorunluluğu, diğer yandan elverişsiz yemek pişirme koşulları nedeni ile bu işçilerin yeterli beslendikleri de söylenemez. İşçi aileler konaklama yerlerini de beraberinde getirdiği ağaç dalları, plastik örtü, bez ve çevreden sağladıkları otları kullanarak sağlamaktadır. Yine barınma yerleri ve çevrelerinde, tuvalet, banyo ve çamaşır yıkama yerlerinin bulunmaması, temizlik ve sağlık açısından sakıncalar yaratmaktadır. Gezici tarım işçilerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve iş güvenliği alanlarında, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) nun belirlediği, Tarım İşlerinde İşçi Sağlığı ve Güvenliği Uygulama Klavuzunun kadın istihdamı, çevre ve hijyenik koşullar, beslenme ve barınma yerlerinin bakımı ile ilgili esaslara uymak için gerekli önlemlerin hemen alınması gerekmektedir. Bu aynı zamanda, Türkiye’nin imzalamış olduğu Avrupa Sosyal Şartının Adil Çalışma Koşulları ve Adil Bir Ücret Hakkı konusundaki taahhütlerin de bir gereğidir. Sosyal güvence sorunu, mevcut sorunlar içinde en önemlisidir bu işçilerin sosyal güvenceye kavuşturulması gerekmektedir. Gezici tarım işçiliğinde insan hayatını tehdit eden önemli bir sorun da çalışma yerlerine ulaşım konusudur. Bunun için yerel yönetimlerin ulaşımı maliyetine taşımaları için çalışmalar yürütülmelidir. Türkiye’nin en yoksul insan gruplarından birini oluşturan gezici ve geçici tarım işçiliği ve bu grubun özellikle kadın bireyleri insanca yaşam koşullarından uzak olup, en fazla ezilen kesimi oluşturmaktadır. Çünkü bu kadınlar modern toplumsal yapı içine

girmekten uzak ve geleneksel toplum yapısının etkisi altındadırlar. Geçim sıkıntısı ve geleneksel toplum ilişkileri altında kalan kadın tarım işçilerinin; yaşam ve çalışma koşullarının, sorumlularının ve çözüm yollarının araştırılması önem arz etmektedir.